

udvalget har der, og da navnlig fra en enkelt Side, været rejst nogen Tvivl om, hvorvidt det var hensigtsmæssigt og rigtig at bortfælgge Fredericia Fæstnings Citadel. Jeg tør maasse sige, at navnlig fra den militære Side i det nedsatte Udvalg har der været i alt Fald nogen Betænkelighed, for ikke at sige nogen Modvillie, mod at gaa til Salget. Paa den anden Side har det været erkendt af hele Udvalget, at det maasse er tvivlsomt, hvorvidt Fredericia Kommune i dette Næblik har nogen egentlig Brug for Citadellens Grund. Dertil kommer jo ogsaa, at Militæretaten har paa Citadellens Grund liggende nogle Bygninger, som man endnu ønsker at bevare til militært Brug, og saa længe det er Tilfældet, vilde det, hvis Fredericia overtog Citadellens Grund, forhindre, at man kunde føre sine Gader igennem paa den Maade, som man kunde have lyst til, eller som det maasse endogaa kunde være nødvendigt, naar man vilde føre dem igennem i Flugt med allerede bestaaende Gadeanlæg. Man er derfor i Udvalget gaaet bort fra Nædlæggelsen og Bortfælgelsen af selve Citadellens Grund og er enedes om et helt nyt Lovforslag, der kun gaar ud paa at ophæve den Servitut, som hviler paa de Byen Fredericia tilhørende Arealer, som ligger ude omkring Citadellet, altsaa inden for Citadellens Demarkationslinie. Det er jo i sin Orden, at det kan have endogaa nogen Betydning for Fredericia By at faa denne Servitut ophævet, idet den jo forhindrer Byen i at bebygge dette Areal, og efterhaanden som Byen er vokset, er man maasse nu kommen til det Tidspunkt, at det Tid efter anden kan blive nødvendigt for Fredericia By at faa Raadighed over denne Grund ogsaa til Bebyggelse.

Med Hensyn til det Spørgsmaal, hvorledes denne Afvikling skulde finde Sted, er der ogsaa opnaaet fuld Enighed i Udvalget, idet man er enedes om at nedsætte en Kommission til at taksere den Værdiforhøjelse, som vil indtræde for disse Grunde, naar Servitutten hæves. Et Flertal er endvidere blevet enigt om, at af denne Værdiforhøjelse skulde Fredericia Kommune betale en Tredjedel, medens ganske vist et Mindretal i Udvalget mener, at den bør betale Halvdelen. Mit personlige Standpunkt over for dette Spørgsmaal er dog et noget andet end selve Udvalgets, men jeg har højet mig ind under Udvalget, idet jeg har indset, at min personlige Opfattelse ikke vilde kunne slaa igennem. Min personlige Opfattelse er nemlig den, at man egentlig ikke burde fra Statens eller fra Lovgivningens Side forlange noget

af Byen for den Værdiforhøjelse, som Grundene opnaa ved at Servitutten hæves, idet der jo først maa gøres opmærksom paa, at det ikke har kostet Staten en Øre at paalægge Forderne denne Servitut, ligesom det heller ikke er forbundet med nogen Udgift for Staten at hæve denne igen. Men helt affset fra dette er der et Par andre Ting, som jeg skal tillade mig at gøre opmærksom paa, og hvorfor jeg i Særdeleshed mener, at man ikke skulde have forlangt noget for den Værdiforhøjelse, der indtræder. Det er nemlig saa, at man maa gaa ud fra, at Fredericia Fæstning efter Krigen i 1864 har tabt sin Betydning som Led i Landets Forsvar. Det rette Tidspunkt til Ophævelsen af Fredericia som Fæstning, vilde vel egentlig have været straks, efter at Fredslutningen efter Krigen i 1864 havde fundet Sted; men da det ikke skete den Gang, fremkom der derved sikkert nok et i alt Fald ikke ganske ubetydeligt Tab for Fredericia By, idet det maa erindres, at med det samme Fredslutningen fandt Sted, blev Toldgrænsen ogsaa flyttet Nord paa. Der var ikke saa faa store Forretninger nede i de afstaaede Dele af Sønderjylland, som hovedsagelig havde deres Forretnings-Forbindelser i det nuværende Danmark, og i alt Fald lod en Del af disse Forretninger i sin Tid forespørge i Fredericia, om der var de fornødne Byggegrunde til, at man kunde henlægge disse Forretninger til Fredericia. Det var dog nærmest under Forudsætning af, at Fredericia ikke vilde vedblive at være en Fæstning, at man lod forespørge, og da Byen saa alligevel blev ved at være en Fæstning, forandrede man Beslutning, saa ønskede man ikke at henlægge sine Forretninger der. Altsaa fordi Byen blev ved at eksistere som Fæstning, gik den glip af ikke saa ubetydelige Fordelle, som den ellers kunde have opnaaet. Dertil kommer, at Indbyggerne i Fredericia ikke faa Gange under de forfælske Krige have maattet forlade Hus og Hjem, hvorved de have lidt ikke ubetydelige Tab. Dertil kan jo siges, at Staten har baade for den første slesvigske Krig og ogsaa for den anden ubetalt Krigsskadeserstatning; men en Krigsskadeserstatning vil som Regel ikke slaa til, naar Omstændighederne have været saa ekstraordinære, som de til forfælske Tider have været i Fredericia, naar den har været udsat for Bombardement eller ogsaa været Genstand derfor; thi man kan vel bedømme, hvor meget den har lidt paa Værdigenstande, paa Bygninger og Ejendele, men det Tab, som fremkommer ved, at vedkommende i længere Tid har maattet forlade Hjem og